

PRENUMERATA wynosi w Krakowie miesięcznie 2 kor. kwartalnie 6 kor. za odosobienie do domu dopłaca się 40 hal. miesięcznie.

Na prowincyi miesięcznie 2 kor. 70 h. kwartalnie 8 kor. W państwie niemieckiem kwartalnie 10 kor., w innych państwach kwartalnie 12 kor. Zmiana adresu 40 hal.

Cena numeru pojedynczego 6 hal.

WYDAWCA (inzeraty) przyjmuje Administracja „Głosu Narodu”, ulica św. Tomasza L. 35. — Od miejsca za wiersz drobnym piśmem (petit) 20 białych, skład tabelaryczny, liczbowy, od wiersza 30 hal. Nadane po 60 hal. od wiersza. Nekrologi 100 hal. od wiersza. Załączniki do „Głosu Narodu” (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia itp.) przyjmuje się za cenę 2 kor. od 100 egz. dla zamiejscowych, a 1 s. od 100 egz. dla miejscowych prenumeratorów. Zamiejscowe ogłoszenia przyjmuje w Łwowie S. Sokolowski (Pasaż Hausmann), w Wiedniu Haasenstein & Vogler, M. Dukes, H. Schalek, E. Braun, R. Mosse, H. Friedl, A. Joessel w Antwerpii Jonas & Cie, Annoncen-Expedition „Propaganda” Györi & Nagy, w Berlinie F. E. Coo, w Budapeszcie J. Leopold, Eduard Braun, w Paryżu F. Jones & Cie, A. Lorette Jules Fortin & Cie, de Ractowski.

Na froncie od Karpat do Bałtyku.

Zdobycie Łowicza i Skierniewic przez Niemców. — Odparcie ataków rosyjskich.

Wiedeń, 31 grudnia.

Urzędowo ogłaszają dnia 30 grudnia w południe:

W Karpatach wojska nasze atakowały na północy przełęczy Użockiej i zajęły kilka wyżyn.

Na północ od przełęczy Łupkowskiej kontratak wstrzymał pochód Rosyan.

Dalej na wschód zbliżył się nieprzyjaciół ze słabszymi siłami do poszczególnych przełęczy na północ od Gorlic.

Na północny wschód od Zakliczyna i nad Dolną Nidą rosyjskie ataki złamały się wśród ciężkich strat.

W obrębie na wschód i na południowy wschód od Tomaszowa sprzymierzeni poczynili postępy.

Zastępca szefa sztabu generalnego von Hoefler, marszałek polny porucznik.

Urzędowo donoszą:

W Polsce na prawym brzegu Wisły położenie niezmiennione.

Na zachodnim brzegu Wisły prowadzono dalej ofensywę na wschód od odcinka Bzury. Zresztą walki nad odcinkiem Rawki i na wschód od niego, tudzież pod Inowłodzkiem i w południowo zachodniej stronie, trwają dalej.

Według zagranicznych doniesień ma się wrażenie, jakoby Łowicz i Skierniewice nie znajdowały się w naszym posiadaniu. Te miejscowości są od więcej niż sześciu dni przez nas zajęte. Skierniewice leżą daleko poza naszym frontem.

We Wschodnich Prusach odparto rosyjską kawalerję do Pilkaleni.

„Ofensywa” Czarnogórców.

Wiedeń, 31 grudnia.

Urzędowo ogłaszają 30 grudnia w południe:

Na bałkańskim terenie wojennym panuje na granicy serbskiej spokój.

Nocne ataki Czarnogórców na Gat koło Astovac i na Lastva koło Trebinje zostały odrzucone.

Zastępca szefa sztabu generalnego von Hoefler, marszałek polny porucznik.

Sytuacja na zachodnim terenie.

Berlin, 31 grudnia.

Urzędowo donoszą:

O folwark St. Georges, na południowy wschód od Nieuport, który musieliśmy opróżnić przed niespodziewanym atakiem, walczą się jeszcze.

Burza i oberwanie chmur wyrządziły szkody w obustronnych pozycjach we Flandryi i w północnej Francyi.

Dzień przebiegł na reszcie frontu zachodniego wogóle spokojnie.

Nieudana ofensywa francuska.

Berlin, 31 grudnia.

(T. B.) O niepowodzeniu ogólnej ofensywy generała Joffre, sprawozdawca Biura Reutersa, we Francyi donosi, że na razie o dalszem prowadzeniu właściwej ofensywy niema mowy.

„Berliner Zig am Mittag” dodaje do tej wiadomości: Jeżeli więc sprawozdawca żąda mimo to, by Francuzi wywierali silny nacisk na Niemców na froncie zachodnim, to znaczy to tyle, co prowadzić dalsze silne ataki ze świadomością, że zdobycie niemieckich pozycji jest niemożliwe.

Bombardowanie Nancy.

Paryż, 31 grudnia.

(T. B.) Oficjalna nota odnosząca się do niemieckiego komunisty, w sprawie bombardowania Nancy za karę za rzucanie bomb przez lotników francuskich na Fryburg, oświadcza, że lotnicy francuscy wykonali tę operację swoją z przyczyn wojskowych.

Zatopienie francuskiej łodzi podwodnej.

Paryż, 31 grudnia.

Urzędowo ogłaszają: Francuska łódź podwodna „Curie”, która wysłana została przez morskie siły, aby sama przeprowadziła pewną operację wojenną, nie wróciła w przeciągu ustanowionego terminu do floty. Można więc

sprawozdania prasy zagranicznej donoszące, iż łódź została zatopiona, a załoga ocalała, uważać za prawdziwe.

30.000 koni dla Francyi.

Bazylen, 31 grudnia.

(T. B.) „Baseler Nachrichten” donoszą z Bostonu, że 30.000 koni zakupionych przez Francję w Stanach Zjednoczonych, załadowano na okręty greckie z przeznaczeniem do portów francuskich.

Pomoc dla Serbii.

Moskwa, 31 grudnia.

(T. B.) „Russkoje Slovo” dowiadyuje się ze strony półoficjalnej, że rząd rosyjski prosił Francję i Anglię o wysłanie mundurów dla artylerji i kawalerji do Serbii.

Bułgaria i Serbia.

Sofia, 31 grudnia.

(T. B.) Półurzędowe „Narodne Prawa” oświadczają, że uwolnienie Macedonii i przyłączenie jej do Bułgarii jest oddawna głównym zadaniem polityki Bułgarii. Kraj ten jest i pozostanie, mimo wszelkich przeciwnych twierdzeń, bułgarskim. Jest naturalne, że stosunki Bułgarii do innych państw przedewszystkiem ożywione są życzeniem, by narodowe aspiracje Bułgarii doznały poparcia.

Ateny, 31 grudnia.

(T. B.) Dziennik Neonaski donosi, że Bułgaria żądała od Serbii także tej części Macedonii, która graniczy z Grecją, tak, że Bułgaria posunęłaby się między Serbią a Grecją.

Włosi w Albanii.

Rzym, 31 grudnia.

(T. B.) Agencja Stefaniego donosi z Walony, że bersajerzy złuzowali marynarzy i w uroczysty sposób wkroczyli do miasta.

Następca Tronu wśród walczącej armii w Karpatach.

Budapeszt. (T. B.) Arcyksiążę Karol Franciszek Józef przybył onejadu do Munkacsu, aby wizytować wojsko operujące w komitacie Bereg. Przyjęto go wielkimi owacyami.

Posel angielski przy Watykanie.

Rzym. (T. B.) Nowo zamianowany posel angielski Howard wręczył Watykanowi pisma uwiarytelniające. Pismo to mówi o specjalnej jego misji, a więc nie o stałej.

Falszywe wieści.

Berlin. (T. B.) Biuro Wolffa donosi z wielkiej głównej kwatery: Wiadomość dzienników, że Belgijczycy w walce koło Lombardzyc zabrali 2.500 Niemców do niewoli jest zupełnie zmyślona. W walkach w tej okolicy, które trwały kilka tygodni, Niemcy mieli wogóle zabitych, rannych i zaginionych około 1.200 ludzi.

Londyn. (T. B.) „Daily Telegraph” donosi z Waszyngtonu: Kanclerz Bettmann Hollweg usiłował pozyskać uznanie Argentyny dla aneksji Belgii przez Niemcy jako państwa lemnego. Usiłowanie to nie udało się.

Biuro Wolffa dodaje, że wiadomość ta jest zmyślona.

Ciemność na wybrzeżach angielskich.

Londyn. (T. B.) „Daily Telegraph” donosi ze Scarborough 28 bm.: Komendant okręgu zarządził, aby między wpół do 5 popołudnia a wpół do 8 rano w obrębie 5 mil od brzegu elektryczne i wszystkie inne silnie świecące lampy były gaszone.

Falszywa wiadomość o Legionach.

Wiedeń, 31 grudnia.

Z kwatery prasowej wojennej donoszą:

Podług doniesienia pewnego pisma krakowskiego, które przedostało się także do innych gazet, minister wojny miał się zgodzić na prośbę komendanta pol. Legionów co do udzielenia tysiąca krzyżów waleczności dla pierwszego Legionu. Ta dekoracja, jakoteż rzekome nadanie komendantowi orderu „virtuti militari” są w tem piśmie obszernie opisane.

Powyższe doniesienie tego dziennika pozbawione jest jednak podstawy. Legiony polskie w całości złożyły przysięgę pospolitego ruszenia i dlatego w każdym kierunku, a więc i co do dekoracji traktowane są tak, jak inni członkowie siły zbrojnej.

Utworzenie i nadanie specjalnych dekoracji dla Polskich Legionów nie jest zamierzone.

Wieści z Królestwa.

W „Kuryerze Poznańskim” czytamy:

Nominację Henryka Sienkiewicza honorowym członkiem rosyjskiej Akademii nauki i sztuk pięknych przyjęła prasa żydowska z przekąsem, nazywając go „pisarzem Polski szlachectkiej i wielobiciem szlachectwiny”.

Pozatem Warszawa żyje tylko nędzą wojenną i akcją niesienia pomocy zniszczonemu krajowi. Nowo powstały Centralny Komitet obywatelski wysłał do Petersburga deputację, złożoną z ks. Czetwertyńskiego i pp. Grabskiego, Karpńskiego, Inkwoskiego, Gleznera i innych, aby rządowi przypomnieć jego obowiązki i przedłożyć mu projekty.

Dnia 13 grudnia deputacja zjawiała się u naczelnika dla spraw gospodarstwa miejskiego X. N. Ancyfierowa, przedstawiając mu, że dotąd nie wprowadzono w życie żadnej z uchwał powziętych w interesie Królestwa Polskiego przez Radę ministrów, prosząc przeto, aby akcję przyspieszono. Nędza w spustoszonej części Polski przybiera bowiem rozmiary coraz groźniejsze i potrzebna jest pomoc natychmiastowa. — Przedewszystkiem jest potrzebne dostarczenie środków żywności i dachu nad głową biednej ludności, zbiegłej z swych siedzib, dla włościan potrzebne jest natychmiastowe kupno koni i nasion. Ancyfierow tłumaczył się tem, że wprowadzenie w życie uchwał Rady ministrów napotykało na nadzwyczajne trudności, które w tych dniach jednak będą usunięte. Zresztą życzenia deputacji przyjął zyczliwie do wiadomości. — W tej samej sprawie deputacja odwiedziła w ten sam dzień naczelnika oddziału statystyki gospodarstwa rolniczego p. Koszycę oraz naczelnika drobnego kredytu Paleczyka, w sprawie udzielania ludności Królestwa w wygodnych warunkach taniego drobnego kredytu.

Dnia 14 grudnia deputacja udała się do ministra rolnictwa Krywoszeina. Przedstawiła mu ciężkie położenie, w którym znalazła się ludność

Królestwa Polskiego i sąsiednich gubernij wskutek wypadków wojennych i prosiła o podjęcie jak najspieszniejsze kroków potrzebnych w interesie tej ludności. Ludności potrzebny jest przedewszystkiem tani kredyt drobnym. Krywoszein odpowiedział, że sprawa drobnego kredytu jest już przedmiotem narad w ministerstwie skarbu. Dalej deputacja zwróciła na to uwagę, że potrzebny jest kredyt tej części ludności, która dla swego socjalnego położenia nie ma dostępu do istniejących instytucyj kredytowych. Do tej kategorii ludności należą przedewszystkiem drobni kupcy, rzemieślnicy, włościanie itd. Dla udzielenia kredytu tej części ludności, państwo powinno wyasygnować do 50 mil. rubli i z sumą tą powinna być zorganizowana przy Banku Państwa w Warszawie osobna kasa kredytowa, która by udzielała pożyczek Spółkom, Kółkom rolniczym i innym organizacjom społecznym w kraju. Krywoszein propozycję tę przyjął zyczliwie i wskazał, że w sprawie tej odbędą się osobne narady pod przewodnictwem towarzysza ministra finansów Nikołajenko. Deputacja udała się wtedy do p. Nikołajenko, prosząc go, by sprawę niesienia pomocy kredytowej krajowi przyspieszył. — Również Nikołajenko odnosił się zyczliwie do propozycji delegacji. Deputacja ze swej strony poprosiła o pozwolenie przedłożenia gotowego projektu w sprawie drobnego kredytu. Według projektu tego w Warszawie przy Banku Państwa ma być założona osobna kasa pożyczkowa. Kasie tej rząd na pierwsze potrzeby ma zaliczyć 50 mil. rubli. Instytucja ma podlegać bezpośrednio ministrowi finansów, administrację zaś sprawować ma osobny komitet złożony z 11 członków. Komitet ten załatwia interesy pożyczkowe za pomocą agentur, a jako takie służą miejscowe organizacje społeczne w Kraju. Pożyczek ma się udzielać osobom prywatnym i instytucjom i to na weksle i inne pewności, ale udzielanie kredytu ma następować na dogodniejszych warunkach niż w czasach zwykłych. Pożyczek udzielać się ma najwyżej na lat pięć i po 5 od sta. Amortyzacja ma się rozpoczynać w drugim roku od podjęcia pożyczki. Dłuższego kredytu udzielać się tylko na odbudowanie domostw. Pożyczek udzielać się ma głównie na dostarczenie kupcom kapitałów obrotowych, włościanom na zakupno inwentarza i zasiewów, właścicielom kamienic na odbudowanie domów zniszczonych, rzemieślnikom na zakupno materiałów, przenosinowcom na zakupno surowców i narzędzi, Kółkom włościańskim i Spółkom pożyczkowym na zdobycie kapitału obrotowego.

Deputacja udała się w ten sam dzień do ministra spraw wewnętrznych Maklakowa i ministra skarbu Barka w sprawie akcji ratunkowej. Jeden i drugi przyjął jej życzenia zyczliwie. Starania deputacji miały o tyle skutek pożyteczny, że w kilka dni później minister finansów przedłożył Radzie ministrów projekt w sprawie udzielania drobnego kredytu zupełnie nieomal zgodny z projektem dostarczoną przez deputację Komitetu obywatelskiego. Projekt żąda utworzenia przy Banku Państwa w Warszawie Kasy Kredytowej i żąda na ten cel z środków państwowych 50 mil. rubli. Kredyty te mają być spłacone do 1 stycznia 1920 r. stopniową amortyzacją. Kasą administrować ma Komitet złożony z przedstawicieli Komitetów gieldowych w Warszawie i Łodzi, oraz z przedstawicieli kupiectwa warszawskiego. — Ewentualne straty ponosi państwo.

Pozatem Warszawa żyje znowu grozą bomb, gazety przepełnione są opisami zniszczeń wyrządzanych przez bomby, rzucane przez lotników niemieckich. Wojna idzie znowu w kierunku Warszawy. Przedewszystkiem była radość ludności, że odeszła sobie na zawsze het daleko.

Kolonia wygnańców polskich w Styryi.

Ludność polska, wygnana z kraju naszego przez wojnę skierowaną została przez władze państwowe między innymi i do Leibnitz, miasteczka powiatowego w południowej Styryi, gdzie podobnie, jak w Chocen w Czechach, rząd wybudował na pomieszczenie wychodźców polskich osobną kolonię barakową. Tu skoncentrowano przeszło 11.000 „wygnańców” polskich. O losie tych nieszczęśliwych, szerszy ogół społeczeństwa nie miał dotychczas prawie żadnych wiadomości. Dopiero obecnie, kiedy do kolonii przybyli księża polscy, zaczynają stamtąd nadchodzić relacje. Poniżej zamieszczamy list jednego z kapłanów krakowskich, który kolonię polską w Leibnitz odwiedził w okresie świąt Bożego Narodzenia:

Leibnitz, 28 grudnia.

Wychodźcy w Leibnitz — to Polacy, przybyli tu z kraju i z szerokiego świata. Obok bowiem wsiolaków z Galicji zachodniej przybyłych, znajdują się tu robotnicy sezonowi z Danii, Hannoveru, Saksonii i Śląska. Są to przeważnie dziewczęta i parobczaki, od 15—18 lat, w liczbie około 7000. Wracali do kraju właśnie wtedy, kiedy Hindenburg szykował się do nowej ofensywy. Granica była zamknięta, więc

ratę i inzeraty należało należeć do Administracji „Głosu Narodu”. — Prenumeratę oprócz upoważnionych agencji przyjmuje każdy urząd pocztowy w obrębie monarchii i w państwie niemieckiem. Reklamacje nie opieczkowane nie podlegają opłacie pocztowej. — Rękopisów redakcyi nie zwraca.

Adres Red: UL. ŚW. TOMASZA L. 35
Adres telegr.: „Głos Narodu” Kraków —
Telefon redakcyjny Nr. 190. — Telefon administracji i drukarni Nr. 33 i 44.

odesłano ich tutaj. Opowiadali mi robotnicy z Hannoveru, że odwiedzali ich w lecie nasi księża z Krakowa.

Ci z wychodźców, którzy wprost z Galicji przybyli, przywieźli ze sobą trochę grosza i powynajmowali sobie pokoje prywatne w mieście, które wskutek tego zupełnie straciło charakter niemiecki. W każdym bowiem kącie rozbrzmiewa mowa polska; banki, sklepy, kawiarnie reklamują się wielkimi plakatami polskimi i pozaciągają obsługę polską. Chłopczy uliczn podobnie jak w Krakowie, kolportują tu dzienniki polskie.

Właściwe wychodźstwo skupiło się w barakach, znajdujących się o kwadrans drogi od miasta. Są to białe, długie domki, bardzo gustownie na zewnątrz się przedstawiające, takie, jak na blichach krakowskich już we wrześniu budować zaczęto, tylko są one obszerniejsze. Baraków wszystkich jest 23. Każdy barak dzieli się na 28 przedziałów; każdy przedział obliczony na 21 osób, ma swego dozorcę, zwanego tu komendantem. Wszyscy ci komendanci podlegają wójtowi, który ma jurysdykcję nad całym barakiem. Godność wójtów piasnąją przeważnie ludzie poważni, którzy rzeczywiście byli wójtami w kraju. Każdy taki wójt jest głową danego baraku; on myśli za wszystkich, jemu wszyscy tj. komendanci przedziałów i lud winni bezwzględne posłuszeństwo; on czuwa nad utrzymaniem porządku i czystości w baraku; on obowiązany jest uwiadomić lekarza o chorobach, jeśli się pojawiają; on czuwać musi, by równomiernie rozdzielano mleko między kobiety, chłopców i dzieci. Za wierne spełnianie tych obowiązków otrzymują odpowiednią pensję. Dwóch wójtów, którzy się niesumiennością okazali, zrzucono z urzędu i skazano na areszt. Po południu wszyscy wójtowie zbierają się na konferencję, na której pod przewodnictwem lekarza i urzędnika rządowego zastanawiają się nad brakiami, organizacyi lub nad możliwościami pomyślnych udogodnień w danym kierunku.

Oprócz wspomnianych 23 baraków, są tu jeszcze cztery inne dla specjalnych celów. Jeden z nich — to barak szpitalny, wale z komfortem urządzonej. Dzieli się on na dwa przedziały, jeden dla mężczyzn, drugi dla kobiet, każdy po 12 łóżek. Urządzono także dwie salki dla położnych. Obsługę chorych pełnią panie z „Czerwonego Krzyża”. Obok baraku szpitalnego w pewnej odległości stoi barak policyjny. Trzeci barak specjalny — to barak administracyjny. Połowę jego jedną zajmują zandarmerya, którą tu odkomenderowano w sile 24. Tu znajduje się także areszt dla przestępców. W drugiej połowie mieszczą się biura komendanta całego obozu, sala, w której ordynuje lekarz i poczta. Czwarty barak specjalny — to rodzaj magazynu, w którym widać ubrania, buty, koce, koldry, sienniki itd.

Stan zdrowotny kolonii dotychczas był dosyć dobry. Ogółem było 8 wypadków śmierci, z czego 3 przypadają na dzieci poniżej roku, a reszta na starców od 78—96 roku życia. Choroby zakaźne, oprócz jednego wypadku szkarlatyny, nie pojawiły się. Liczba urodzin wzrosła do 10.

Wyżywieniem wychodźstwa zajmują się cztery obrzynie kuchnie. Dostarcza się im codziennie: mięsa 1000 kg, mleka 70 litrów, chleba 2000 bochenków a 1800 gr. Na śniadanie wychodźcy otrzymują herbatę i chleb. Na obiad wydaje się zupę z mięsem, a do zupy dodaje się jarzyn, przeważnie strączkowe, lub też mączną jaką potrawę, lub ryż. Kolacja składa się znowu z herbaty, kawy z chlebem. Dla robotników sezonowych, ludzi młodych od 15—18 lat — to wszystko nie wystarcza. Mają oni za robionego trochę grosza, niektórzy nawet ponad 200 m. Ci więc dokupują sobie na miesiąc czy to chleba, czy też mięsna trochę. Ogółem więc położenie ich nie przedstawia się tak źle.

Czego jednak z obozu wychodźców usunąć się nie da — to bezczynności, ona też zdaje się dosyć ujemnie wpływać na stan moralny wychodźstwa, bo nie rzadko spotkać można pijanych, śpiwających i burdy wszczynających na ulicy, a rubryka różnych wybrzyków w biurze komendanta zandarmeryi stała się zapelnia. — Jest jednak nadzieja, że dla wychodźców wnet znajdzie się praca, tem bardziej, że tak wielu landsturmistów musi pójść do koszar w najbliższym miesiącu, wskutek czego zapewne i w fabrykach i gospodarstwach da się odczuć brak sił roboczych, a wtedy pracodawcy z pewnością zgłoszą się do naszych wychodźców.

X. M.

Żołnierze proszą! O. Wincenty Geppert T. J., będący kapłanem w szpitalu wojskowym w Insbruku, urządzonym w tamtejszym kolegium jezuickim, zwraca się za naszym pośrednictwem do obywatelstwa polskiego z prośbą o przesyłanie dla leczących się tam żołnierzy Polaków, polskich księzek i czasopism. — Spodziewać się można, że w każdym polskim domu znajdują się mniej potrzebne książki, czy gazety, a które przesłane naszym biednym rannym będą im wielką osłodą i rozrywką w ciężkiej doli.

„GŁOS NARODU”

na prowincyi nabywać można w następujących miejscowościach:

Bautsch (Morawy) — Czermin Bruno.
 Biała — Fr. Schmalholz.
 Bogumin-Dworzec — K. Schmelzer.
 Czarny Dunajec — H. Walicka.
 Cieszyń ul. Stefani — Księgarnia „Stella”.
 „ ul. Jahna „Dom Narodowy” — K. Kotasówna.
 Działdów-Dworzec — Kar. Schmelzer.
 Działdów Sp. spożyw. — Gaj J.
 Freudenthal (Śląsk austr.) — Thiel J. M.
 Frydek — Orel Fr. i Synowie.
 Insbruk Erlerstr. 3. — F. Kaltschmid
 Jordanów — Białowski J.
 Kalwaria gł. trafik — Banaś.
 Kozł — T. Byrski.
 Krzeszowice — Kółko roln. St. Polaczek.
 Kęty — A. Bier.
 „ — Maks Pipersberg.
 Maków — E. Glatman.
 Miłówka — Franciszek Knopp.
 Ml. Bolesław (Czechy) — Nesnera Pavel.
 Mor. Ostrawa — Pospisil, księg. lud.
 „ „ — Adolf Perout.
 Mszana Dolna — J. Witkowska.
 Nowa Góra p. Krzeszowice — Teodor Lason.
 Nowy Targ — H. Teichner.
 „ „ — B. Massatsch.

Opawa Johannsgasse 2. — Anna Brzeska.
 Orłowa Śląsk austr. — J. Nowak.
 Oświęcim — Księg. kolejowa.
 Pribor — Busek Z. drive Alois Busek.
 Priwoz k. Mor. Ostrawy — K. Müller.
 „ „ „ „ — J. Kociel.
 „ „ „ „ — K. Schmelzer.
 Rabka — L. W. Moskalski.
 Skawina — Zapałowicz J., portyer kolej.
 Skoczów Śl. austr. — Józef Kobiela.
 Sucha — Księgarnia kolejowa.
 „ — Edward Krupka.
 „ — Ignacy Porzycki.
 Szczakowa — Folga J.
 Szczawnica — S. Semmel.
 Wadowice — Księg. Fr. Foltina.
 Wiedeń II. dworz. kol. półn. — K. Schmelzer.
 Wieliczka — Rusecki.
 „ — Mandziejowa N.
 Zakopane — Księg. kolejowa.
 „ — Fr. Głuszek.
 „ — Księg. L. Zwolińskiego.
 „ — Podhalańska.
 „ — P. Petecki.
 Żywiec — Księg. P. Bielewicz.

Raporty i uprawnień
Fabryka wód mineralnych, szlaczek i spec. leczniczych
 pod firmą
R. RZACA i CHMURSKI
 w Krakowie, ul. św. Gertrudy L. 4.
 wyrabia pod kontrolą Komisyi Przemysłowej Tow. Lekarskiego
 Krak. polecać przez też Towarzystwo
 Wody mineralne uznane: odpowiadające siłom chem. wodom:
 Białej, Górnolubskiej, Selterkiej, Vichy, Fomberg, Kiszling,
 i innych specyjalnie leczyć jak: litowa, bromowa, jodowa, żelazista,
 kwarcowa, oraz inne wody mineralne z przepisu prof. Jaworskiego.
 Sprzedaż ogólna w apt. i drogueryach. Cenniki na żądanie darmo.

NRZĄDZONA WEDŁUG NAJNOWSZYCH WYMAGAŃ
FABRYKA WYROBÓW MASARSKICH
JÓZEFA BIALIKA
 W KRAKOWIE, FLORYAŃSKA 51, Filia: SZPITALNA 19.
 POLECA W ZAKRES MASARSTWA WCHODZĄCE WYROBY
 W JAK NAJLEPSZYM GATUNKU I O WYBORNYM SMAKU.
 PRZESYŁKI ODWROTNĄ POCZTĄ ZA POBR.

Wynajmę
 2 słoneczne, elegancko ume-
 blowane pokoje z łazienką
 i osobnym wejściem. Zgłosze-
 nia z podaniem warunków przy-
 muję pod „Urzędnik” Kraków
 „Administ. Głosu Narodu.

Dla organisty
 starszego, żonatego do
 objęcia posady w Łę-
 kawicy. poczta Kłecza
 Górna.

Pod gwarancją naturalną

WINA MSZALNE

Rolnicze Towarzystwo w Wippach
 (Kraina) poleca gorąco przez całą
 Koo-biakupi ordynat w Lublanie dla
 dostawy pod gwarancją naturalnych
 win mszalnych.
 Białe wina nadzwyczajne i do-
 bre, dostawa od stacyi kolejowej Haz-
 denschaft koło Górs, po K. 56 do
 K. 60 za 100 l. Szeregownie delikatne-
 sortowane wina jak Pinela, Burgundz
 nie białe i czarne, Riesling Zelen po
 K. 65—, do K. 85—.
 Niżej 56 litrów nie dostarczają się To-
 warzystwo znajduje się pod najdel-
 telną nadzorem państwowego urzę-
 du w Wippach, tak, że jakiegokolwiek
 nadużycie jest wykluczone. — Przy
 większych dostawach niższe ceny.

Towarzystwo Rol. w Wippach (Kraina).

Owies łuskany, pszenicę, żyto

preparuje przepisowo do trucia
 myszy i szczurów
 kosztem połowy dostarczonego ziarna.
 Podejmuje się radykalnego wyteplenia
 tych szkodników w całym waiach
 i miasteczkach
 Koncesjonowane Laboratorium trucia
 M. L. Dobrowolskiego w Podgórzu
 (na Krzemienkach, Pasa Lucy 5).

Kilku chłopców

potrzeba
 do Administ. „Głosu Narodu”.

„GŁOS NARODU”

renumerować i nabywać można w następujących

♣♣♣♣♣♣♣ trafikach i handlach: ♣♣♣♣♣♣♣

Linia A-B, Główna Trafika.
 Dominikańska, Schreiber.
 Długa, Aleksandrowicz.
 Floryańska, Zembrzycki.
 Floryańska, Markowicz.
 Św. Gertrudy 24, Blochowa.
 Św. Jana Piwarski.
 Jagiellońska, Hupczyc.
 Kramelicka, Korzenjowska.
 „ Bracia Hildowie.
 „ Aker.
 „ Grudniewicz.
 „ Hanusz.
 Kopernika 2, Woźniczko.
 Kiosk koło Teatru, Grudzińska.

Lubicz 2, Lamm & Kirsch.
 Mikołajska, Alfus.
 Sławkowska, Księgarnia Polska.
 Sukiennice, Mańkowska.
 Szczepańska, Hopcas i Salomonowa
 Szewska, Czapliński.
 „ J. Siłuszyk.
 „ Sarmacya.
 Zwierzyniecka 25, Nikiel.
 „ 15, Dzikowska.
 Wiślna, Nikiel.

Agencye w Podgórzu:
 Janicki w Rynku.
 Poturalski w Rynku.

Oraz w kioskach wody sodowej przy ulicy Szewskiej, na plantach przy Teatrze
 Miejskim (obok „Drzewa Wolności”), przy ul. Mikołajskiej, na plantach naprzeciw
 Poczty głównej i przy ul. Franciszkańskiej.